

Kallavere Keskkooli õpilaste nõustamine ja õppe toetamine

Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus 09.06.2010 kehtiv kuni 31.08.2020

1. ÜLDOSA

Eesmärk : Toetada õpilase arengut, võimaldada tal saavutada võimetekohaseid ainealaseid põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava nõuetele vastavaid õpitulemusi.

Ülesanne: Varakult avastada õpilased, kelle

- õppimist segab või takistab mingi väline või isiksusest tulenev asjaolu
- ainealased võimed nõuavad lisatähelepanu

Tegevused:

- tuge vajavate õpilaste märkamine
- põhjuste väljaselgitamine
- toe rakendamine
- refleksioon

Toe vajaduse põhjuseks võib olla:

- tervisehäire, puue
- ajutine õpiraskus/ püsiv õpiraskus
- käitumisprobleem/käitumis-tundeeluhäire
- sotsiaalne probleem/sotsiaalne mahajäämus
- pikemaajalisem õppest eemal viibimine /põhjuseeta puudumine
- kooli õppekeele ebapiisav valdamine
- andekus

2.TUGISÜSTEEM

Kooli tugisüsteemi kuuluvad spetsialistid:

- HEV koordinaator
- sotsiaalpedagoog
- eripedagoog
- logopeed
- psühholoog
- tervishoiutöötaja
- õpiabiõpetaja

HEV õpilaste õppe koordineerija PGS §46

Korraldab koolisest meeskonnatööd, mida on vaja õppe ja arengu toetamiseks, ning koordineerib koolivälises võrgustikutöös osalemist. Toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab vanemat ning teeb õpetajale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute tegemiseks ning ühelt haridusastmelt teisele ülemineku toetamiseks.

Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord 1.02.2018 nr 4

Sotsiaalpedagoogi ülesandeks on õpilase sotsiaalsete oskuste hindamine ning tema eakohast tegutsemisvõimet takistavate tegurite analüüsimine, õpilase suhtlemisoskuse ja sotsiaalse pädevuse kujundamine ja toetamine; koolis esilekerkivate õpilaste sotsiaalsete ja koolikohustuse täitmist takistavate probleemide kaardistamine, nende ennetus- ja lahendustegevuste koordineerimine.

Eripedagoogi ülesandeks on õpilase arengu- ja õpioskuste taseme kindlaks tegemine ja tema arengut mõjutavate tegurite ning õpivajaduste välja selgitamine; õpetajate juhendamine ja nõustamine õpilase õppe planeerimisel ja läbiviimisel; õpiabirühma- või individuaaltundide ettevalmistamine ja läbiviimine õppeasutuses;

Logopeedi ülesandeks on õpilase kommunikatsioonivõime hindamine, kommunikatsioonihäiretega õpilaste väljaselgitamine, nende suulise ja kirjaliku kõne arengu toetamine ning neile sobiva suhtluskeskkonna soovitamine; õpetajate toetamine õpilaste kommunikatsioonivõime arendamisel, taastamisel ning kompenseerimisel;

Psühholoogi ülesandeks on õpilase psühholoogilist arengut ja õppeprotsessis toimetulekut mõjutavate tegurite (psüühilised protsessid, isiksuse omadused, emotsionaalne seisund, vaimse tervise probleemid, suhtlemis- ja käitumisoskused) hindamine; õpilase nõustamine isikliku elu, õppetööga ning vaimse tervisega seotud probleemidega toimetulekul, tunnetusprotsesside, vaimsete võimete, käitumis- ja suhtlemisoskuste arendamisel ning õpi- ja karjäärivalikute tegemisel; õpilase toetamine ning vanema ja kooli personali nõustamine kriisisituatsioonist väljatulekuks toe korraldamisel;

Koolitervishoiutöötaja ülesandeks on uute õpilaste terviseseisundi ja toimetuleku hindamine, õpilaste vaimse tervise hindamine ning õpilaste individuaalne nõustamine tervise, tervisekäitumise ja vajadusel rehabilitatsiooniplaaniga seotud küsimustes. Vajadusel õpilase tervisega seotud individuaalse rehabilitatsiooniplaani täitmise jälgimine ja õpilase või alaealise õpilase lapsevanema nõusolekul pedagoogide ja teiste kooli töötajate nõustamine haridusliku erivajadusega õpilase terviseseisundist tulenevate asjaolude arvestamiseks õpikeskkonna ja õppetöö korraldamisel, õpilase rehabilitatsiooniplaani või arsti poolt määratud raviplaani täitmiseks. *Koolitervishoiuteenust osutava õe tegevused ning nõuded õe tegevuste ajale, mahule, kättesaadavusele ja asukohale Vastu võetud 13.08.2010 nr 54*

Õpiabiõpetaja ülesandeks on toetada põhikooli õpilase arengut tulenevalt tema hariduslikest erivajadustest ning võimaldada tal saavutada riikliku õppekava nõuetele vastavaid õpitulemusi.

Õpilastel, õpetajatel ja lapsevanematel on õigus saada nõustamist kõikidelt spetsialistidelt. Teenuse osutamisel järgitakse teabe avalikustamise reegleid ja isikuandmete töötlemise põhimõtteid. Teenuste korraldamisega seotud isikutel on õigus avaldada üksteisele õpilasele abi ja teenuse korraldamiseks vajalikke isikuandmeid, sealhulgas delikaatseid isikuandmeid, kuid üksnes mahus ja ulatuses, mis on vajalik õpilasele abi ja teenuse korraldamiseks.

Õpilasele vajaliku toe väljaselgitamiseks toimuvad koolis

- arengu- ja õpivestlused lapse ning lapsevanemaga (PGS §37)
- HEV sektsiooni koosolekud
- HEV ümarlauad

HEV sektsioon

Sektsiooni kuuluvad kooli tugispetsialistid ja juhtkonna liige.

Sektsiooni koosolekud toimuvad *kord nädalas* ja protokollitakse.

HEV ümarlaud

Ümarlauda kutsuvad vastavalt vajadusele kokku ja tööd juhib HEVkoordinaator.

Ümarlauda kutsutakse HEV sektsiooni liikmed, õpilane ja vanem/hooldaja, klassijuhataja, vajadusel kaasatakse aineõpetajaid, KOV sotsiaalnõunik, lastekaitsespetsialist jne. Protokollis kajastatakse probleemid ja otsused/kokkulepped/edasised meetmed, reflektiooni aeg.

3. TUGISÜSTEEMI RAKENDUMINE

Õpiabi osutamine on jagatud kolme tasandisse:

- I. Tuge vajavate õpilaste märkamine ja esmane toetamine klassi tasandil
- II. Lapse individuaalsete vajaduste väljaselgitamine koolispetsialistide poolt ja üldise toe soovitamine
- III. Kooliväliste spetsialistide soovitused, nõustamismeeskonna soovitused tõhustatud või eritoe rakendamiseks

II ja III tasandil koordineerib tegevusi ning õpilase vaatluse kaardi täitmist HEV koordinaator. Kool on kohustatud võimaldama statsionaarses õppes õppiva õpilase vanemale juurdepääsu kooli valduses olevale teabele selle õpilase kohta. PGS §55

I tasand

Tuge vajavate õpilaste märkamine ja esmane toetamine klassi tasandil aineõpetajate ja klassijuhataja poolt.

- lisaabi tunnis
- kodutööde täitmise juhendamine
- konsultatsioonitunnid
- pikapäevarühm PGS §38
- õpivestlus (õpilane, klassijuhataja, vajadusel lapsevanem, aineõpetajad arutavad võimalusi õpitulemuste/käitumise paremate tulemuste saavutamiseks, reflektioon)
- jälgimislehed – koostöö õpetaja ja vanemaga, reflektioon

* **Võimekam laps** - aineõpetaja poolt antakse tunnis lisaülesandeid, klassijuhataja käsitleb teemat arenguveestlusel.

Klassijuhataja avab õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi I tasandi, informeerib lapsevanemat toe vajaduse märkamisest ja meetmetest.

Kui selles etapis õpilase sooritused/käitumine ei parane, alustatakse õpiabi II etapiga.

II tasand

Lapse individuaalse eripära välja selgitamine koolispetsialistide poolt ja toetava tegevuse/õpetuse soovimine.

Õpilasele, kellel tekib takistus koolikohustusse täitmisel või mahajäämus õpitulemuse saavutamisel, annab kool üldist tuge, mis kujutab endast õpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialistide teenuse kättesaadavust ning vajaduse korral õpiabitundide korraldamist individuaalselt või rühmas.

Tegevust juhib HEV koordinaator koostöös klassijuhataja, aineõpetajate ja kooli tugispetsialistidega. Teostatakse lapse eripära esmane hindamine, toimuvad arutelud HEVseksioonis, ümarlauas. Lapsevanemat informeeritakse erispetsialistide kaasamisest. HEV koordinaator teeb ettepanekuid õpetajale, vanemale, direktorile edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate meetmete rakendamiseks, täiendavateks uuringuteks, toetudes kooli tugispetsialistidele.

II tasandi tegevused fikseeritakse õpilase individuaalses kaardis.

Vastavalt vajadusele rakendatakse tugimeetmeid

- Konsultatsioonid

Andekate või raskustesse sattunud õpilaste abistamine aineõpetajate poolt tunnivälisel ajal.

- Tasemerühm

Õpe tasemerühmas peab olema õpilase vajadustest lähtudes põhjendatud ja ajaliselt piiritletud ning järgida tuleb haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija või koolivälise nõustamismeeskonna või mõlema soovitusi. PGS §46

- Lisa eesti keel

Õpilastele, kelle kodune keel on eesti keelest erinev (võimalusel nädalakoormuse sees).

- Ainealane õpiabi

Eesmärk on toetada õpilase arengut, võimaldada tal saavutada ainealaseid võimetekohaseid põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava nõuetele vastavaid õpitulemusi. Rakendatakse õpilastele, kellel on ainealaseid õpiraskusi ja kes vajavad õpioskuste ning harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust. Õpiabirühma võib määrata õpilase, kellel on emotsionaalsed probleemid ja/või käitumishäired, tervisliku seisundi häire või kelle emakeel ei ole eesti keel. Õpe õpiabirühmas peab olema õpilase vajadustest lähtudes põhjendatud ja ajaliselt piiritletud ning järgida tuleb haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija või koolivälise nõustamismeeskonna või mõlema soovitusi. PGS §46

- Logopeediline õpiabi

Eesmärk on toetada õpilase suulise ja kirjaliku kõne arengut tulenevalt tema hariduslikust erivajadusest ja võimaldada tal saavutada õppekava nõuetele vastavaid õpitulemusi.

Logopeedilisse rühma määratakse õpilane, kellel on spetsiifiline kirjutamis- ja/või lugemisraskus, düslaalia. Valik toimub vastavalt spetsialisti uuringutele koostöös eesti keele õpetajaga.

- Diferentseeritud hindamine

Diferentseeritult hinnatakse püsiva kirjaliku kõne puudega õpilase kirjalikke töid, kui õpilane saab regulaarselt logopeedilist ravi või kui õpetaja töötab temaga individuaalselt logopeedi nõuannete järgi. *Õpilaste hindamise kord Vastu võetud 20.09.2000 nr 33* Diferentseeritud hindamist võib rakendada õpilasele vajadusel ainetes tähtajaliselt individuaalses õppekavas.

- Pikapäevarühm

Pakutakse tuge ja järelvalvet õppetööst vaba aja sisustamisel ning koduste ülesannete täitmisel.

- Täiendav õppetöö

Õppeperioodi jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste ja oskuste omandamise toetamiseks võib õpilase jätta täiendavale õppetööle, mis viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu.

- Individuaalne õppekava

Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas. Individuaalne õppekava koostatakse, kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekava. Kui vajalik on riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustuslikust õppeainest vabastamine, võib individuaalset õppekava rakendada vaid nõustamismeeskonna soovitusel. Kool võib arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratletud õpitulemusi PGS §17, 18

- Riiklik põhikooli lihtsustatud õppekava

Rakendatakse haridusliku erivajadusega õpilase toetamiseks nõustamismeeskonna soovitusel, koostatakse individuaalne õppekava.

- Ühele õpilasele kehtestatud õpe

Rakendatakse haridusliku erivajadusega õpilase toetamiseks nõustamismeeskonna soovitusel, koostatakse individuaalne õppekava.

- Sotsiaalpedagoogi nõustamised

Eesmärk on toetada õpilast sotsiaalse toimetuleku probleemide korral: käitumis- ja suhtlemisraskused, kiusamine, koolikohustuse mittetäitmine, probleemid peres, krooniline haigus jne. Käitumise korrigeerimise protsessi on kaasatud klassijuhataja, aineõpetajad, võimalusel ka lapsevanem. Vajadusel aitab kohaneda kooli lisandunud õpilasel ja perel.

- Käitumise tugikava

Sotsiaalpedagoog vaatleb ja hindab õpilase käitumisraskuse intensiivsust, sagedust ja kordumist. Vajadusel algatab käitumise tugikava koostamise. Saadud tulemuste põhjal nõustab õpetajat, kuidas õpilase häirivat käitumist korrigeerida indiviidi ja grupi tasandil.

- Tugi- ja mõjutusmeetmete rakendamine PGS §58,

Eesmärgiga mõjutada õpilasi kooli kodukorra kohaselt käituma ja teistest lugu pidama ning ennetada turvalisust ohustavate olukordade tekkimist koolis, võib õpilase suhtes rakendada põhjendatud, asjakohaseid ja proportsionaalseid tugi- ja mõjutusmeetmeid.

- Psühholoogi nõustamised

Õpilase nõustamine isikliku elu, õppetööga ning vaimse tervisega seotud probleemidega toimetulekul, tunnetusprotsesside, vaimsete võimete, käitumis- ja suhtlemisoskuste arendamisel ning õpi- ja karjäärivalikute tegemisel;

- Koduõpe

Rakendatakse, kui õpilase terviseseisund ei võimalda tal kooli päevakavas ettenähtud õppes osaleda või kui vanem soovib põhiharidust omandava õpilase õppetööd iseseisvalt korraldada. Haiglaõpet korraldavad koostöös haiglatega Maarjamaa Hariduskolleegium, Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukool ja Haapsalu Viigi Kool. *Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord Vastu võetud 28.02.2018 nr 6*

***Võimekam laps** – vajadusel rakendatakse eritunniplaani, IÕK-d.

- ettevalmistav töö ainealasteks üritusteks, -olümpiaadideks, konkurssideks jms;
- suunamine huvikoolidesse jm,
- koostöö perekonnaga, aineõpetajatega
- õppematerjali otsimine Internetist
- projektõpe

- teaduskooli soovitamine
- lisalugemine ilukirjandusest, populaarteaduslikest raamatutest, teaduskirjandusest ja perioodikast (ka võõrkeeles), internetist.

Vajalik on lapsevanema nõusolek tugimeetme rakendamiseks.

Kui teises etapis rakendatud meetmete tulemusena õpilase sooritused ei paranenud (võimeka lapse puhul meetmed ei ole olnud piisavad), rakendatakse õpiabi III etappi.

III tasand

Haridusasutuseväliste spetsialistide/nõustamismeeskonna soovitused

Lapsevanemat teavitatakse vajadusest kaasata kooliväliseid spetsialiste. Tegevused eeldavad lapsevanema nõusolekut ja aktiivset osavõttu. Koolipoolne esindaja on HEV koordinaator.

Kooliväliste spetsialistide kaasamine

- Kliinilised uuringud
- KOV spetsialistid

Kaasatakse juhtumisse, kui lapse huvid ei ole kaitstud või pere vajab rohkem toetamist

- Nõustamiskeskus

Nõustamist saab taotleda õpilasele, vanemale, õpetajale, koolile.

- Kooliväline nõustamismeeskond PGS §47

Korraldab soovitude andmise õppe ja kasvatuse korraldamiseks ning tugiteenuste rakendamiseks ning peab soovitude andmisel kaasama haridus-, sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialistid. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitude kohaselt ja vanema kirjalikul nõusolekul rakendab kool õpilasele tõhustatud tuge või erituge, terviseseisundist tulenevat kodusõpet, koolikohustuslikule õpilasele mittestatsionaarset õpet, vähendab ja asendab riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemusi ühes või mitmes aines, soovitab lihtsustatud, toimetuleku- või hooldusõppe rakendamist või vabastab õpilase kohustusliku õppeaine õppimisest.

Koolipoolsed dokumendid nõustamismeeskonnale esitamiseks vormistab klassijuhataja koostöös HEV koordinaatoriga. Koolist välja minevad dokumendid kinnitatakse eelnevalt direktori või õppejuhi poolt.

Tõhustatud toe ja eritoe rakendamine.

Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja vanema kirjalikul nõusolekul rakendab kool õpilasele tõhustatud tuge või erituge (PGS §49). Soovitus kantakse hariduse infosüsteemi õpilaste alamregistrisse pärast seda, kui vanem on andnud nõusoleku soovitusel rakendamiseks. Nõusolek esitatakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Tõhustatud toe ja eritoe rakendamiseks on kooli direktoril ja haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerijal õigus töödelda hariduse infosüsteemi teise kooli või lasteasutuse ja koolivälise nõustamismeeskonna kantud andmeid koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ning tuge saavale õpilasele rakendatud tõhustatud toe ja eritoe kohta, kuid üksnes mahus ja ulatuses, mis on vajalik tõhustatud toe ja eritoe rakendamiseks. PGS §48,

Kui elukohajärgse kohaliku omavalitsuse territooriumil ei ole võimalik korraldada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel õpet, on õpilase elukohajärgne vald või linn kohustatud koostöös teiste koolide ja nende pidajatega tagama õpilasele hariduse omandamise võimalused.

4. Refleksioon

PGS §46

Vähemalt korra õppeaastas ja juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekuid edasiseks tegevuseks.

5. Vanema kohustused

(PGS § 11)

Vanem on kohustatud

- tegema koostööd kooliga PGS-i ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud tingimustel ja korras;
- kasutama meetmeid, mida talle pakub kool või elukohajärgne valla- või linnavalitsus;
- pöörduma kooli ettepanekul koolivälise nõustamismeeskonna poole;

Kui vanem ei täida sätestatud kohustusi, on valla- või linnavalitsus kohustatud kasutusele võtma vajalikud meetmed lapse õiguste kaitsmiseks.